

[Hans Rasmussen.]

ringeste tro på, at dette henstillingsforslag vil få nogen praktisk betydning. Til gengæld må jeg indrømme, at jeg ikke tror, det ville gøre nogen skade, hvis forslaget blev vedtaget, og jeg vil gerne spørge det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, om det radikale venstre ikke kunne droppe sin tanke om den tvungne voldgift, så kunne vi måske i et udvalg prøve at komme overens om det foreliggende forslag; det er dog altid bedre at have een fugl i hånden end ti på taget; og en hel masse forslag, der svirrer rundt her i folketinget, er ikke så meget værd. Jeg vil altså gerne spørge, om vi ikke kunne gøre dette forslag til en lovforanstaltning og derimod lade den tvungne voldgift glide i baggrunden.

Bortset herfra har jeg visse principielle indvendinger, ting, som efterhånden er blevet mig mere klart efter de drøftelser, vi har haft i de udvalg her i folketinget, der tidligere har beskæftiget sig med problemet. Ud fra et almindeligt solidaritetshensyn ville det efter min mening ikke være heldigt at have udbyttedeling, hvis vi f. eks. var inde i en konjunktur, hvor der rådede en ret stor arbejdsledighed. Arbejdsløshed kan jo fremkomme på mange forskellige måder indenfor erhvervslivet, og man kan ikke komme udenom, at de dispositioner, der træffes, mange gange af hensyn til rene kapitalinteresser, er medvirkende til ledighedens fremkomst. Rationaliseringen har således på mange virksomheder sendt folk ud i arbejdsledighed, og kunne vi her i tinget gennem en lovgivning pålægge virksomheder, der gennemfører forenklinger og rationaliseringer i deres produktion med efterfølgende afskedigelser, pligten til at oparbejde fonds, som kunne beskytte de ledige arbejdere mod de ulemper, der opstår i form af arbejdsløshed ved rationaliseringen, ville meget være vundet.

Forslaget burde også indeholde bestemmelser om, at der ved gennemførelsen af udbyttedelingsordninger måtte vælges repræsentanter for arbejderne ind i ledelsen

af virksomhederne, så arbejderne kunne danne sig et klart billede af tingene. Det er vel ikke noget urimeligt krav. Når man i et moderne samfund erkender, at produktionens størrelse næsten alene vil være afgørende for befolkningens trivsel, bør der også skabes større lighed mellem kapital og arbejde; det har vi bl. a. i De samvirkende Fagforbund øjnene stærkt åbne for.

Det er vor opfattelse, at septemberforliget fra 1899 ikke længere i sine afgørende bestemmelser tager det fornødne hensyn til produktionens arbejdere. Arbejdsgiverens ret til at lede og fordele arbejdet kaster jo i høj grad sine skygger ind over samarbejdsudvalgenes drøftelser; derfor vil vi også sætte kraftigt ind for at få forliget ændret med det formål at sikre den enkelte arbejder en bedre retsstilling end den, han i dag har indenfor vort erhvervsliv.

Under den behandling af et tilsvarende forslag, som foregik i folketinget i rigsdagssamlingen 1952—53, stillede jeg på mit partis vegne i det nedsatte udvalg et forslag, som efter min opfattelse burde have fået den fornødne tilslutning, så det kunne have været gennemført som en lovforanstaltning. I udtalelser i det høje ting af repræsentanter for de forskellige partier har vi gang på gang hørt lovprisning af oprettelse af sociale fonds, der tog sigte på at løse virksomhedernes sociale problemer; blot har man fra de borgerlige partiers side, inklusive det radikale venstre, ikke villet være med til at føre ideen ud i livet, hvis den skulle have lovmæssig karakter. Jeg skal gerne erkende, at vi på frivillighedens basis kan komme et stykke vej, men vi får ingenlunde løst spørgsmålet til bunds, medmindre det sker enten ved en fælles overenskomst mellem organisationerne på arbejdsmarkedet, hvad jeg ikke har det mindste imod, eller ved, at man på den nu givne foranledning gør sagen til et lov-anliggende.

Det forslag, som jeg dengang på mit partis vegne stillede, gik i korthed ud på, at